



Geluk en depressie.



Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

2008 zal de geschiedenis ingaan als het jaar waarin banken genationaliseerd werden en het financieel vermogen forse klappen kreeg. Het Bruto Nationaal Geluk zakte vorig jaar echter niet zo sterk als de beurs. Er bestaat ondertussen heel wat onderzoek over de impact van financiële gebeurtenissen op het geluksgevoelen. Rijke landen in het Westen tellen helemaal niet meer gelukkige mensen dan Afrikaanse landen met een veel lager inkomen. Ook in de tijd lijkt het percentage gelukkige mensen verbazingwekkend stabiel gebleven te zijn. Het inkomen is bij ons bijvoorbeeld verdubbeld over de voorbije 50 jaar zonder het aantal zelfmoorden te beperken.

Nu is het wel zo dat mensen in de put kunnen zitten door financiële tegenvallers, maar al bij al sijpelt het effect ervan op ons gevoelsleven vlug weg. Eén van de meest gezaghebbende theorieën om de paradox te verklaren is de *set point-theorie* die stelt dat een schok je wel tijdelijk van je "aangeboren" niveau van geluksbevinden kan duwen, maar dat je met de tijd automatisch terugkeert naar je set point. Niet-materiële tegenslagen zoals gezondheidsproblemen en echtscheiding tekenen mensen wel meer voor de rest van het leven.

Vooraf verhogingen van het inkomen boven een redelijk lage drempel blijken geen duurzaam effect te hebben op het geluksgevoel, wat wijst op de belangrijke rol van wijzigende verwachtingspatronen.

Wanneer wordt nagegaan welke criteria voor mensen belangrijk zijn voor hun welbevinden, dan blijkt dat met een hoger inkomen, ook hogere behoeften samenhangen. Als bijvoorbeeld gevraagd wordt welke goederen bij een goed leven horen, komen op de meeste lijstjes zaken voor als een huis, een auto, een zwembad en een vakantiehuis. Over de levenscyclus heen, zijn er echter mensen die een deel van dit verlanglijstje

Geluk en depressie.

effectief realiseren. Hun aspiraties blijken dan verschoven te zijn naar andere goederen.

Gegeven de bevinding dat niet-pecuniaire goederen minder tot gewenning leiden, kan het geluk meer bevorderd worden door meer tijd en inspanning te spenderen aan niet-materiële zaken.

Dit is dan ook wat we vinden: het aantal arbeidsuren op jaarbasis is sinds lang aan het dalen. Toch blijkt ook zoiets als arbeidsvreugde te bestaan. Aldous Huxley maakte in 1932 in *Brave New World* de voorspelling dat mensen in het jaar 2000 nog slechts enkele uren per week zouden werken. Dit is niet gebeurd.

Financiële voordelen leveren dus snel gewenning op en bovendien speelt de neiging om te vergelijken ons blijkbaar parten. Verdienen burens, vrienden of goede kennissen meer dan wordt het heel moeilijk om ze niet te benijden.

In dat opzicht is het belangrijk om te vermelden dat de inkomensongelijkheid door de crisis vermoedelijk kleiner geworden is. De voorbije

jaren waren arm en rijk verder uit elkaar gegroeid maar door de beurscrash zijn vooral de grote vermogens sterk geslonken.

“

**Niet-Materiële
tegenslagen
zoals
gezondheidsproblemen
en echtscheiding
tekenen mensen
wel meer voor
de rest van het
leven dan financiële
tegenvallers.**

”

drukt dan
rooskleurige

In 2009 zullen er wel een heel aantal Belgen werkloos worden wat niet alleen hun inkomen, maar ook hun gemoedsstemming zal drukken. Het aantal scheidingen en zelfmoorden blijkt tijdens een economische crisis wel een beperkte toename te kennen terwijl ook misdaadcijfers en discriminatie volgens onderzoek gevoelig is voor de economische toestand. Toch blijkt dat werkloos worden tijdens een algemene economische neergang minder op het geluksgevoel tijdens jaren met groeivoorzichten.

Geluk en depressie.

Vermoedelijk speelt het feit dat je job net nu verliezen minder stigmatiserend is omdat de oorzaak duidelijker buiten de eigen verantwoordelijkheid valt.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom

Onafhankelijke denktank en doetank voor duurzame economische groei en sociale bescherming.
"Think-tank" et "do-tank" indépendant pour une croissance économique et une protection sociale durables.



Itinera Institute VZW-ASBL
Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles
T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69
info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org

Verantwoordelijke uitgever - Editeur responsable: Marc De Vos, Directeur
